

INFORMACJA DLA RODZICÓW

PATOTREŚCI W INTERNECIE – NOWE SPECYFICZNE ZAGROŻENIE ONLINE!

W ostatnim czasie uwagę zwraca zjawisko zwane patostreamingiem, które jest szczególnie niebezpieczne dla młodych użytkowników sieci. Sprawa stała się na tyle poważna, że walkę z tego typu treściami online podjął Rzecznik Praw Obywatelskich.

Czym są patotreści i dlaczego zagrażają dzieciom i młodzieży?

[Zapraszam Państwa do przeczytania artykułu i zastanowienia się – czy Wasze dzieci rozmawiają o wymienionych w nim twórcach?](#)

Skąd się biorą patotreści?

Odpowiadając na to pytanie warto wspomnieć zagadnienie szkodliwych treści w Internecie, w które się *patotreści* wpisują, gdyż wiele z nich znajduje się na *ogólnodostępnych portalach w sieci*. Szkodliwe treści to *pornografia*, materiały ukazujące *przemoc fizyczną*, werbalną czy *mowę nienawiści*, zachęcające do zachowań szkodliwych dla zdrowia (*np. używania narkotyków*) lub autodestrukcyjnych (*samookaleczenia, samobójstwa*), wprowadzające

w błąd (**fake news**). Materiały takie są szczególnie niebezpieczne dla najmłodszych, gdyż mogą negatywnie wpływać na ich rozwój.

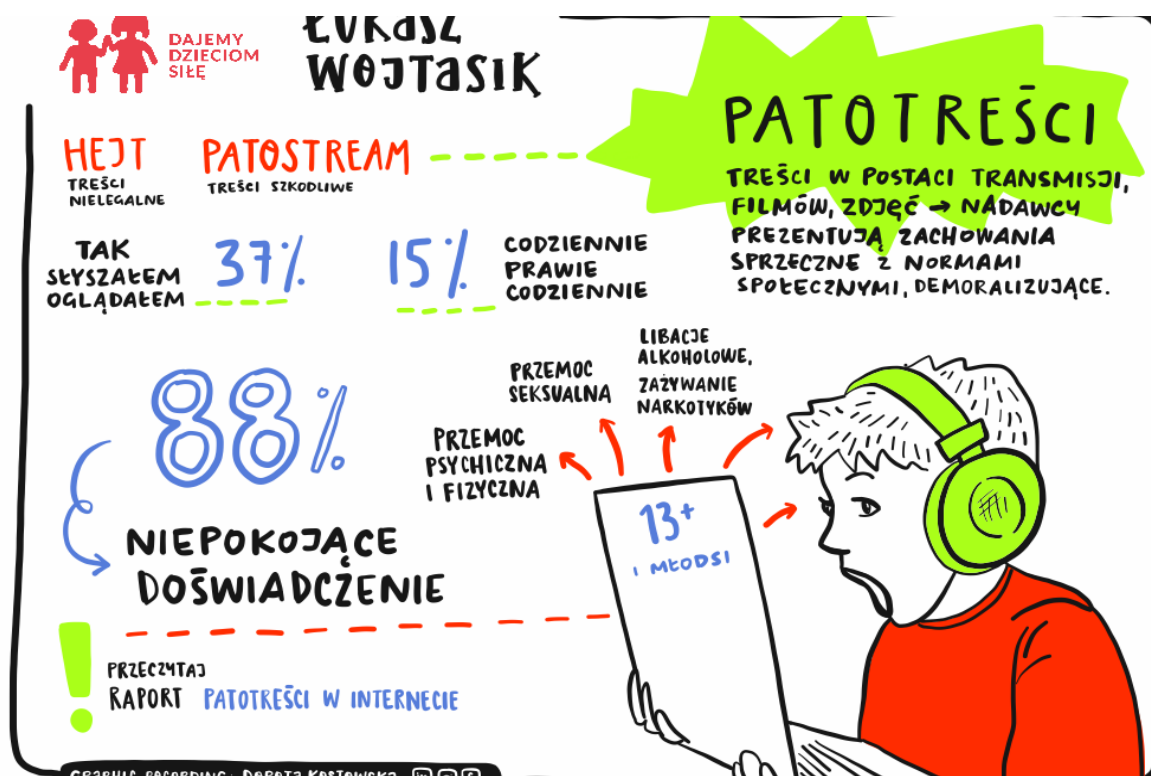
Wiele badań wskazuje na to, iż jedną z ulubionych form spędzania czasu przez młodych użytkowników stanowi oglądanie filmów na popularnych serwisach streamingowych m.in. **YouTube, Wykop i innych**. Szczególną oglądalnością cieszą się kanały **influencerów**, czyli osób, które uzyskały dużą popularność. Szerokie grono odbiorców publikowanych tam treści oraz możliwość interakcji z użytkownikami wpłynęły na ukształtowanie się trendu pokazywania się i kreowania swojego wizerunku sieci.

W ostatnich latach zaczęło się to wiązać nie tylko z prestiżem, ale również z możliwością zarabiania pieniędzy. Powszechnie wiadomo, że np. popularni youtuberzy są w stanie uzyskać za prowadzenie kanału spore dochody, a za ich promocję odpowiadają też agencje PR. Zajęcie to jawi się jako bardzo atrakcyjne nie tylko dla dzieci i młodzieży, ale też dorosłych. W związku z tym zaobserwowano duży przyrost publikowanych treści, które mają za zadanie zaprezentować treści, które będą atrakcyjne dla użytkowników. Coraz częściej zaczęły się pojawiać treści nie tylko nagrywane, ale też nadawane w czasie rzeczywistym, czyli tzw. streamy. Ta forma prezentowania treści została wykorzystania przez patostreamerów.

Wzrost pojawiania się takich kanałów zaobserwowano głównie wśród materiałów publikowanych w języku polskim.

Poza prezentowaniem treści w czasie rzeczywistym zdarzają się również zapisy transmisji lub ich fragmentów (tzw. Shotów), przez co mogą być dostępne online pod różnymi adresami, kopiowane i na nowo udostępniane przez innych użytkowników. ***Patologiczne treści mogą być również publikowane w formie utworów muzycznych***, gdzie treści ujęte są w słowa piosenki, które opowiadają o przemocy, z detalami opisują sceny seksualne, zażywanie narkotyków czy picie alkoholu.

Patotreści to treści prezentowane w sieci w postaci transmisji internetowej (stream), fragmentów transmisji (shoty), filmów, zdjęć i innych form przekazu, w których nadawca lub grupa nadawców prezentują zachowania sprzeczne z normami społecznymi, niosące demoralizujący przekaz, obejmujący zachowania takie jak: przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, libacje alkoholowe, poniżanie, zażywanie narkotyków i inne.

Kim są patostreamerzy?

Patostreamerzy to ludzie w różnym wieku, których imiona mogą często pojawiać się w rozmowach dzieci i młodzieży. To też osoby popularne m.in. na portalu **YouTube**, a więc też Youtuberzy, ale dla zdobycia popularności mogą też używać innych kanałów promowania swoich treści np. **Instagram**, **Wykop**, **Snapchat itp.**

Publikowane przez nich treści mają duży zasięg odbiorców. *Dla przykładu Gural*, którego sprawę nagłośniły media z powodu przestępstw, których się dopuścił, miał na swoim kanale prawie 15 mln odsłon i ponad 160 tys. „lajków”. Reprezentantem tej grupy jest też **Cypis**, który na swoim kanale publikuje piosenki opisujące z detalami sceny seksualne z elementami przemocy czy zażywanie substancji psychoaktywnych. Obok niego wymienić można również **Seksmasterkę**, która pod pozorem edukacji seksualnej promowała wulgarne i szkodliwe wzorce zachowania czy **Linki Master**, która opowiadała o swoich przygodach seksualnych z różnymi mężczyznami, zażywaniu substancji psychoaktywnych i osiągnęła pół miliona obserwujących na Instagramie. Długo można wymieniać pseudonimy nadawców takich treści w sieci.

Warto nadmienić, iż to, co publikują dostępne jest publicznie dla wszystkich użytkowników i zdarza się, że autorzy sami deklarują, iż zabawnym jest dla nich fakt, że korzystają z tego dzieci.

Jakie treści publikują patostreamerzy?

To, co łączy ze sobą postmasterów, to prezentowanie przez nich treści o podobnym charakterze. Przykładowe zachowania prezentowane przez patostreamerów w czasie relacji to zazwyczaj:

- **wielogodzinne upijanie się** do nieprzytomności, picie mieszanek alkoholowych, zbiorowe libacje alkoholowe (Rafatus, Rafonix, DanielMagical);
- **bójki** patostreamerów (Marlenka i Rafatus, BystrzakTV);
- **bicie, przemoc, znęcanie się nad innymi** uczestnikami, w tym najbliższymi: dziewczyną, żoną, ojczymem, kolegą (Rafatus, Rafonix, DanielMagical, BystrzakTV), namawianie małoletnich do zachowań o charakterze seksualnym, w tym nieletnich poniżej 15. roku życia (Gural);
- **proponowanie pieniędzy za zachowania o charakterze seksualnym** przed kamerą (Gural);
- **niszczenie mienia, demolowanie mieszkania** (DanielMagical, Patoshore);
- **wyzywanie, obrażanie**, poniżanie uczestników, bliskich, a także widzów (Rafatus, DanielMagical);
- **kierowanie gróźb do widzów, w tym małoletnich** (Rafatus, Rafonix);
- **transmitowanie napadu i pobicia osoby trzeciej** (Rafonix);
- **filmowanie osób trzecich bez ich zgody** (DanielMagical);
- **wypowiedzi zawierające wyzwiska**, obrażanie na tle rasowym, religijnym, płci (Isamu Pompa) (FDDS, 2019).

Część tych zachowań to przestępstwa, za które ich autorzy mogą ponieść odpowiedzialność karną i być może już ponieśli lub toczy się wobec nich postępowanie karne.

Nie zawsze jednak takie treści są zgłaszane organom ścigania. Zdarza się też interwencja organów ścigania nie powoduje zaprzestania publikowania treści przez patostreamera, a jedynie wpływa na ich przekaz, który staje się łagodniejszy i bardziej osadzony w ramach norm prawnych, lecz nie zawsze etycznych czy moralnych. Obserwuje się też, że blogi, streamy live, vlogi zdają się być częściej postrzegane jako wolnościowa przestrzeń internetu, której nie powinno się ograniczać. Taką postawę prezentują nie tylko sami twórcy

internetowi, lecz także właściciele, czy administratorzy serwisów umożliwiających publikowanie treści w sieci. ***Oznacza to brak współpracy przy blokowaniu czy usuwaniu treści, co do których nie ma wyroku sądu.***

Patostreamerzy i ich wpływ na dzieci i młodzież

Od dłuższego czasu obserwuje się dużą popularność osób, które prowadzą internetowe vlogi. W większości są to vlogi publikowane na kanałach portalu YouTube. Youtuberzy uchodzą w środowisku młodych osób za gwiazdy. Często zdarza się, że są zapraszani na różne imprezy masowe po to, aby zwiększyć frekwencję uczestników, dla których obecność czy spotkanie z nimi może stanowić atrakcję. Stają się autorytetami dla młodych.

Historie ich popularności często zaczynały się całkiem zwyczajnie – od tworzenia swojego kanału i publikowaniu na nim różnych treści, które z czasem zyskały ogromną liczbę odsłon i zaczęły przynosić korzyści materialne. ***To może dawać poczucie, że każdy niezależnie od wieku może zostać youtuberem i zyskać źródło dochodu.*** W brytyjskich badaniach nastolatków blisko 35% ankietowanych przyznało, że chciałoby zostać youtuberem (O2 i NSPCC, 2017). Rozmowy i doświadczenie z nastolatkami w Polsce potwierdzają duże zainteresowanie karierą w tym serwisie w tej grupie wiekowej.

Badania pokazują również, że youtuberzy są postrzegani jako bardzo autentyczni, gdyż dają do siebie dostęp poprzez możliwość kontaktu online, osobiste wypowiedzi itp. Według badań zleconych przez Google 40% młodych ludzi ma poczucie, że ich ulubieni twórcy treści rozumieją ich lepiej niż ich przyjaciele, a dla 70% nastolatków są oni punktem odniesienia o wiele ważniejszym niż celebryci znani z tradycyjnych mediów. W poczuciu 70% subskrybentów youtuberzy zmieniają i kształtują popkulturę. Jeśli zatem wpływ takich jednostek na młode osoby jest tak silny, może on dotyczyć różnych zachowań, również tych propagowanych przez patostreamerów.

Skala i specyfika zjawiska – dlaczego patotreści stanowią realne zagrożenie

Badania Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę dotyczące zjawiska patostreamingu potwierdziły jego szeroki zasięg. Aż 84% badanych nastolatków słyszało o takich materiałach w sieci, a 37% badanych je oglądało. Niemal 53% młodzieży, która słyszała o patotreściach stwierdziło, że głównym źródłem

wiedzy o ich istnieniu była informacja ustna. Blisko 75% badanych wskazało, iż najczęstszym powodem oglądania tego typu materiałów była ciekawość.

Z bezpośrednich rozmów z młodzieżą wiadomo, że wybrane fragmenty i cytaty z tego typu przekazów trafiają do języka potocznego. Wtedy mogą funkcjonować jako modne teksty na czasie, zrozumiałe dla innych rówieśników.

Respondenci deklarują, że najczęściej oglądają shoty, czyli wybrane fragmenty patostreamów na YouTube (73% oglądających patotreści). Najbardziej znani badanym nastolatkom autorzy patotreści to: Rafatus (37%), Rafonix (32%), DanielMagical (26%) oraz Gural (25%). W sumie 8 autorów jest znanych ponad 10% tych, którzy oglądali tego typu treści. Każdy z respondentów, którzy widzieli patotreści, potrafił podać przynajmniej jednego ich twórcę. Wskazuje to na stosunkowo dużą rozpoznawalność nadawców. Co istotne, większość osób (88%), które oglądały patotreści, twierdzi, że było to dla nich niepokojące doświadczenie i powinno być zakazane ich publikowanie (82%).

Powyższe wyniki potwierdzają, iż w przypadku dzieci i młodzieży treści patologiczne mogą wpływać na ich przekonania, emocje i kontakty społeczne. Trudno jednak przewidzieć jakie skutki przyniesie oglądanie przemocy, w tym seksualnej czy zażywania substancji psychoaktywnych.

Zgłaszaj szkodliwe treści i zjawiska w sieci! Każda osoba, która trafia na patotreści w Internecie powinna interweniować. Kluczowe jest ich zgłaszanie – wystarczy kilka kliknięć na stronie www.dyzurnet.pl prowadzonej przez zespół ekspertów Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej, działający jako punkt kontaktowy do zgłaszania nielegalnych treści w Internecie, szczególnie związanych z seksualnym wykorzystywaniem dzieci.

źródło: <https://epedagogika.pl/top-tematy/patotresci-w-internecie-nowe-specyficzne-zagrozenie-online.-czesc-1-czym-sa-patotresci>

